

Rykter om partiell benådning av N.S.-folk

Erkjennelse fra begge sider?

Er den umulig?

Av Anders Lange.

Da min vesentligste lesning skjer i «Farmand», mitt livorgan — og i lokalpressen i de byer som jeg besøker med mine dyrebekyttelsesforedrag, har jeg bare rent tilfeldig kommet over et nr. av Deres avis. Jeg ser der at De siterer min førstesides artikkel i Hundenavisen for januar i år — den om Ole Reistad, en mann som jeg både beundret og elsket for hans rettferdighet som norsk offiser og hans kompromissløse holdning til opportunistisk politikk vis a vis forsvaret.

Jeg synes dog at De burde ha tatt inn hele artikkelen og anført kilde. Men det er uvesentlig.

Derimot er det ikke uvesentlig for fremtidens Norge å konstatere på nytt og på nytt hva jeg fastslo i «Farmand» for 14. oktober 1950 at borgerkrigen i norske sinn konsolideres daglig og hver time på dagen hvor tidligere N.S.-fanger møtes og hvor referatene av Langelandsaken drøftes.

Frontene stivner til, men samtidig går vi en kritisk tid imøte som aldri før for vår nasjon og vår vesteuropaiske oppfatning av sivilisasjon.

La meg da i Deres blad som leses av alle utslupne og innesperrede politiske fanger av N.S.-typen, forsøke å klargjøre en «jøsings» standpunkt. Jeg setter jøsning i gåsøyne fordi det navn ikke lenger eksisterer i mitt sinn. Det tilhørte okkupasjonens nedverdiggende år. Nedverdiggende for oss som fløy land og strand rundt med gråten i halsen de to siste år før krigen, for å vekke til virkelig statsoppslutning om forsvaret. Nedverdiggende fordi noen få tusen mann tok Norge; nedverdiggende fordi mot? standen ikke var nevneverdig sett med objektive øyne; nedverdiggende fordi motstanden mot den inntrængende makt først ble en slags gryende erkjennelse, da Quisling kom til makten og da ikke på nasjonale premisser, men på det at man ikke ville styres av ham. Dette gir undersøkelseskommissjonens første betenkning et klart bilde av pluss mine egne erfaringer, og jeg stod i en viss fortrolighet til noen av de førende nordmenn på den tid.

Forat det skal bli lettere å forstå den kritikk jeg vil rette mot den sinnsholdning som Deres blad gir så fullverdig uttrykk for, skal jeg si noe om meg selv og noe om en annen jøsning.

Men først dette: Om jeg kunne velge om igjen, ville jeg ha vært den samme kongetroe som jeg var. Det er en personlig innstilling som jeg derfor vanskelig kan begrunne, da den er i høy grad følelsesbetont, noe som dikterte alle mine handlinger av politisk art under krigen og sikkert mange, ja de fleste virkelige jøsingers.

Jeg skrev derimot meget hurtig etter 8. mai til statsminister Gerhardsen, og da Undersøkelseskommissjonen ble oppnevnt, også til denne, ja til en del andre førende personligheter — dels at de

Blir det gjort for å tvinge frontkjemperne og unge N.S.-menn inn i de militære ruller?

Tør makthaverne krenke grunnloven?

Av P. Harsem

I Arbeiderbladet stod for kort tid siden en meddelelse fra Riksadvokaten om at det snart skulle komme en omfattende revisjon av dommene i landssviksakene. Denne meddelelse ble desverre senere dementert av riksadvokaten.

Tiltross herfor går det rykter i Oslo om at det muligens ligger noe bak det hele. Mange mener at det vil bli gitt en partiell benådning, som kun vedrører rettighetstapene og derunder retten til å tjenestegjøre i Norges krigsmakt.

Dermed mener vel myndighetene at en uten videre kan ta inn i de militære ruller ca. 8000 frontkjemperne og mer enn dobbelt så mange unge menn, som har stått som medlemmer av Nasjonal Samling.

Jeg undres på om myndighetene har vært oppmerksom på, at vi har grunnlovens par. 20, som bestemmer, at det er forbryteren som selv kan avgjøre om han vil motta noen kongelig benådning av den straff som han er ilagt. ...

Grunnlovens par. 20 lyder slik:

«Kongen har Ret til i Statsråd at benåde Forbrydere, efterat Dom er fallen. Forbryderen har Valget, om han vil modtage Kongens Nåde, eller underkaste sig den ham idømte straff.»

lengde de står stemplet i Norges forbryteralbum som kriminelle forbrytere vil alle som en sikkert nekte å stå i de militære ruller.

Jeg tviler også på at våre myndigheter tør krenke Norges Grunnlovs bestemmelser for med makt å få NS folk inn i de militære ruller mot deres egen vilje.

Selv idag — 5½ år etter frigjøringen, blir NS folk krenket på alle mulige måter. En kan ta to eksempler av helt ny dato:

En NS skogeier (sonet sin fader) ble forleden dag nektet å bo på et dobbelt værelse på hotell Bristol i Oslo, hvor en forretningsvenn av ham hadde bestilt og fått et dobbeltværelse i den hensikt å bo sammen med vedk. NS skogeier for å drøfte viktige forretningsaker sammen.

En tidligere NS skøyteløper som er godtatt i sin gamle klubb — etter å ha sonet sin straff — måtte nylig trekke seg tilbake fra et stevne, fordi en god nordmann nektet å løpe sammen med denne sin «farlige» konkurrent. Slik er det på mange felter den dag i dag.

Forledes vil en slik «god nordmann» komme til å reagere om han skulle slåss for sitt fedreland sammen med en frontkjemper, som han er oppflasket til å betrakte som en landsforræder.

Den 13. desember 1950 skriver Aftenposten redaksjonelt bl. a. følgende:

«To store kriger har Tyskland tapt i vår tid. Etter begge er det blitt avvepnet. Den siste avvepning var effektiv. Men det fjernet ikke faren for Europa, tvert imot, det økte den og gjorde den akutt som aldri før.

«Hva er sannhet?»

Kanskje det kan bidra litt til bedre å forstå dr. Scharffenbergs standpunkt i hans oppfatning av årsaken til Norges besettelse i 1940, at jeg refererer en tale som Lloyd George holdt i april 1940 — såvidt jeg husker i Cardiff — en tale som ble kringkastet og hvor Lloyd George i anledning et suppleringsvalg til Parlamentet angrep Chamberlain. Lloyd George sa da bl. a.:

«Vi engelskmenn bør slutte med å forsøke å innbilde verden at det er tyskerne som har påført Skandinavia krigen (introduced war upon Scandinavia), enhver engelskmann vet og de fleste europeere og, at vi hadde bestemt oss for å besette visse punkter på den norske kyst, men tyskerne kom som vanlig noen timer før oss».

Jeg noterte meg straks denne passus, så jeg tror den er noenlunde ordrett referert.

S. E. M. i «Farmand».

Frontkjemperne har en streng utdanning og dertil krigserfaring som få herhjemme. De har vist at de har mot og vilje til å slåss for sitt kjære fedreland — som idealister. Derfor er de straffet med årelangt fengsel og dertil blitt satt utenfor samfunnet. Det skal derfor sikkert mer til enn en partiell benådning for at

Det viste seg at Europa hadde andre fiender enn tyskerne — sluer, farligere og så langt flere. For å kunne møte denne fare er det de allierte nu må gå på akkord med sin tidligere motstander og gi etter for hans politiske ønsker i en sak, som man til å begynne med trodde var utelukket militær».

Vi tillater oss å gratulere med den gryende forståelse ærede Aftenpost! Bedre sent enn aldri!

Tenk at det virkelig har vist seg at «Europa hadde andre fiender enn tyskerne — sluer, farligere og så langt flere»! Ja det var noe som det gamle NS fra 1933 og utover gjennom alle år utrettelig forsøkte å gjøre sine norske landsmenn oppmerksom på — både muntlig og skriftlig. Og som ærlige, tapre norske gutter tok konsekvensen av i og med at de satte sine liv inn for å holde denne «sluer, farligere og overtallige» fiende i sjakk.

Den belønning som «gode» nordmenn lot disse forkjemperne for realitetspolitikken bli til del, er sikkert ikke Aftenposten ukjent. Da alt ga inntrykk av å være sikkert igjen, dukket de «gode» i hopetall fram i lyset igjen — fra sine betryggende skjulesteder i det nøytrale utland, fra sikre, oversjøiske tilfluktssteder og fra sin smygende ubemerkethet og servile underdanighet innen hjemlandets grenser. Og så holdt de domme dag! Dommedag over dem som det nu med overbevisende tydelighet er godtgjort så lenger og klarere enn hva de selv var i stand til.

I april 1948 sa en advokat i en landssviksak for Høyesterett:

«Det er meg ubegripelig, høyst ærverdige herrer

vært den samme kongetroe som jeg var. Det er en personlig innstilling som jeg derfor vanskelig kan begrunne, da den er i høy grad følelsesbetont, noe som dikterte alle mine handlinger av politisk art under krigen og sikkert mange, ja de fleste virkelige jøssingers.

Jeg skrev derimot meget hurtig etter 8. mai til statsminister Gerhardsen, og da Undersøkelsskommisjonen ble oppnevnt, også til denne, ja til en del andre førende personligheter — dels at de ikke måtte avdekke for utenlandske journalister at vårt folk hadde vært så smittede, at de ikke måtte arrestere og straffe andre enn de forholdsvise som hadde bistått tyskerne med ondssinnede gjerninger mot nordmenn og de som måtte finnes å være bevislige forredere før okkupasjonen fant sted, dels at en rekke såkalte førere av hjemmefronten måtte stå til ansvar for forførende gjerninger om man besluttet å gå til slike drastiske foranstaltninger som arrestasjonene ga uttrykk for. Jeg må også tilføye at jeg deltok i min daværende bostedskommune med arrestasjoner selv, men at jeg som de fleste andre der trodde at det hele var en proforma sak som i grunnen tjente til å beskytte folk som ellers kunne bli antastet av en opphisset, men under krigen særdeles lunken mengde, som for flestepartens vedkommende ikke en gang turde viderebringe illegale aviser etter endt lesning.

Der er forøvrig flere N.S.-folk som har rettet bebreidelser mot meg for min oppførsel under arrestasjonene. En har til og med sagt at jeg stjal en diplomatveske fra ham. Jeg antar at han siden har funnet den eller skjönt at anklagen ikke hadde et fnugg med sannheten å gjøre. Jeg orket forøvrig ikke å være selvbestaltet politil mere enn i to dager.

Jeg kjenner en annen jøssing hvis ene sønn døde ved siden av ham på appellen i Sachsenhausen. Denne mann bor i Mysen. Han fortalte meg før noen år siden, at det var ingen av dem han snakket med der nede som da frihetens time slo, ønsket eller uttalte seg for at konsentrasjonsleire og stort fengselsapparat skulle settes i gang mot N.S.-folk. Han hatet konsentrasjonsleire. Han sa at det kommer intet godt ut av å hevne seg! Og vi som var der og kommet derfra orket ikke å leve et lykkelig liv hvis vi visste, at tusener skulle sitte inne for vår skyld nå som freden inntrådte.

— Forts. side 4 —

Norge likner den øst-tyske sone

Alt er grått — med restriksjoner, skatter og avgifter

Den norske regjering temmelig nær diktaturet, skriver Svenska Dagbladet

En av våre mange venner er kommet til Norge etter en reise i Tyskland — både Øst- og Vesttyskland. Jeg blir slått av, hvor Norge likner østsonen, sier vår meddeler. Alt er grått, alt er knapt, og på alle kanter er det restriksjoner, pass, skatter og avgifter.

I vest er det varer nok under det liberalistiske hjemmestyre og en lysere tone med farver og tempo. I øst durer propagandaen gjennom høyttalerne i hjemmene, i togene, i alle offentlige lokaler. Den likner påfallende Gøbelspropagandaen, om den enn er dårligere, og den minner om statsminister Gerhardsens stemme, bløt og innsnigrende. Og overalt kontroll og politi, det er diktatur slik som all sosialisme og enhver velferdsstat fører til.

I den forbindelse fristes vi til å sitere «Svenska Dagbladet»

som i sin nyttårsversikt (7.1.51) karakteriserer den norske regjering som noe temmelig nær diktaturet og skriver, at det norske næringsliv har hatt et vanskelig år, ikke bare på grunn av devalueringen og Koreakrigen men også takket være de statsinngrep som den norske regjering har foretatt eller truer med å foreta. Sett utenfra ser det ut som om de politiske forhold har skapt større bitterhet mellom sosialdemokratene og de borgerlige enn i de andre nordiske land, ikke minst på grunn av den nesten diktatoriske makt som den sosialdemokratiske regjering utøver under ledelse av den personlige hederlige, men politisk noe stivbente statsminister Gerhardsen og som ikke har støtte av noe flertall i folket. — Dette er et av mange eksempler på hva de mener, som ikke er under jernhælen.

«Kongen har Ret til i Statsråd at benaade Forbrydere, efterat Dom er fallen. Forbryderen har Valget, om han vil modtage Kongens Nåde, eller underkaste sig den ham idømte straff.»

Jeg tviler høylyd på at noen NS-mann eller kvinne vil motta en slik kongelig «Naade». Alle NS-folk kommer sikkert til å forstå, at ved å motta en slik benådning har de i realiteten erkjent å være forbrytere. De er blitt tvunget til å avgi fingeravtrykk og la seg fotografere som alminnelige kriminelle forbrytere. Så-

dag. Hvorledes vil en slik «god nordmann» komme til å reagere om han skulle slåss for sitt fedreland sammen med en frontkjemper, som han er oppflasket til å betrakte som en landsforræder og en kriminell forbryter. Frykten for å bli satt på en «Uriaspost» i tilfelle krig, fordi de under okkupasjonen kjempet for samme mål, som de nå igjen kan bli stillet overfor, vil helt naturlig også gjøre seg gjellende, sålenge de blir betraktet som landsforrædere og kriminelle forbrytere.

De amerikanske myndigheter ser anderledes på de norske frontkjemper enn de norske makthavere.

«8. Mai» er som et brev fra en kjær venn

En av våre lesere skriver til oss:

«8. Mai» er ikke som en vanlig avis, den er et budskap — eller et brev fra en kjær venn! Slik følte jeg det første gang jeg leste avisen etter at jeg kom hjem fra Svalbard i 1949, etter 2 års fravær fra hjemmet.

I et av sine brev fortalte min hustru, at hun hadde abonnert på «8. Mai», og i hennes senere brev merket jeg at hun hadde fått nytt mot og håp.

At hun kom seg over den sjelelige påkjenning hun hadde vært utsatt for, skyldes utelukkende lesningen av «8. Mai».

Hva Deres avis har utrettet, kan ikke måles i gull eller medaljer. Hvert nr. som kommer, er legedom for såre sinn og ødelagte nerver. «8. Mai» har hjulpet mange til på nytt å løfte hodet og se tingene på den rette måten.

«8. Mai»

Postgiro: 81827

Frontkjemper ble øyeblikkelig løslatt fra Ellis Island, da han fortalte at han hadde kjempet på Leningradfronten

En frontkjemper som våren 1950 reiste til USA., har sent en av sine venner i Norge et brev som vi har fått tillatelse til å offentliggjøre.

Frontkjemperen har tidligere vært bosatt i USA.

Vi gjengir det avsnitt som vi mener har den største interesse:

«Det er nøyaktig 20 år siden jeg sist var bosittende i New York. På grunn av mitt lange fravær ble jeg sent til det berømte Ellis Island, som er en slags konsentrasjonsleir for emigranter hvis papirer ikke er helt i orden.

Her ble jeg underkastet et forhør som varte i 3 timer, og hvor jeg måtte redegjøre for mitt levnetsløp. På slutten av forhøret måtte jeg vedgå at jeg hadde kjempet mot kommunistene på Leningradfronten.

Du kan ikke forestille deg min overraskelse da dommeren sa:

— Hvorfor fortalte De ikke dette med engang, da hadde De spart Dem selv og meg for megen tid —?

Jeg ble øyeblikkelig løslatt og ønsket til lykke. Dette viser at de amerikanske myndigheter behandler oss norske frontkjemper på en annen måte enn de norske —».

Det er bare å beklage at de amerikanske myndigheter i høst,

advarer oss mot å bli arrestert og dømt for å ha vært i kontakt med tyske agenter. De har vist at de har mot og vilje til å slåss for sitt kjære fedreland — som idealister. Derfor er de straffet med årelangt fengsel og deretter blitt satt utenfor samfunnet. Det skal derfor sikkert mer til enn en partiell benådning for at disse gutter med samme glød skal gå til samme kamp.

Ut av dette kaos gis kun en utvei, og det er et fullt og rent amnesti, med æresoppreisning og tilbakebetaling av ilagte bøter og erstatninger.

Oslo, den 19de januar 1951.

P. HARSEM.

inghet er godtgjort så lenger og klarere enn hva de selv var i stand til.

I april 1948 sa en advokat i en landssviksak for Høyesterett:

«Det er meg ubegripelig, høyst ærverdige herrer dommere, — etter det som vi her har hørt og som utviklingen har vist riktigheten av — at man idag, i 1948, kan tenke seg å gå hen og dømme en mann fordi han i 1941 og 1942 var klokere enn det riksdokaten er — selv i dette øyeblikk».

De «høystærverdige» dømte selvfølgelig like fullt. Det var jo «folkets rettsfølelse» som var lovboten.

Idag ser det ut til at den samme boken nødtvungent tar til å skifte innhold.

Det er sant å si ikke for tidlig!

H. G.

Skapsprengerer som tilstod et mord under okkupasjonen.

Han ble hysset ned, og bare et begrenset referat ble tillatt.

Lagmannsretten i Oslo har dømt en ondartet skapsprengerbande til noen korte års fengsel. De er kriminallister — ikke politisk dømte, og da blir ikke årene så mange.

En av dem fortalte under rettsforhandlingene, at han hadde foretatt likvidasjon av en angiver under okkupasjonen, en likvidasjon som ble godkjent først senere. Han hørte således til de «gode nordmenn» og hadde forbindelse med de selvbestaltede dommere. Denne likvidasjon skulle så senere ha ført til en pengeutpressningsaffære for å bevare tausheten om denne ugjerning. Hyss, sa retten, og forsvareren ba sin klient være forsiktig med sine uttalelser, som angikk en høyere politimann og en sakfører.

..Og dermed ble det. Ingen hadde noe mere interesse for det politiske mord og det ble gitt tillatelse bare til et begrenset referat av denne mordhistorie. Enhver kan tenke sitt — både Gulosten og vi. —

«Tilalte er så gammel, så han må ha nok å leve av i de få år han har igjen av livet». Etter disse «saklige argumenter» ble boten forhøyet til 13,000 kroner. Mannen lever ennå, og med renere samvittighet enn de nevnte embedsmenn som neppe kan ha det særlig godt. Eller hva mener Riksadvokaten om dette?

Noen nellikker fra statens gartneri.

Et tidligere medlem av NS hadde nektet å vedta en bot på kr. 10,000 for medlemskapet. Saken kom for herredsretten, der følgende uttalelser falt.

DOMMEREN, en gammel sorensskriver, som tidligere hadde dømt etter lovene i okupasjontiden:

«Vi kan godt forhøye boten, da de aktivaer han har igjen er meget lavt ansatt».

AKTOR, en ung spirrevipp, konst. politimester samme år han tok jurid. embedseksamen:

«Tilalte bor på et sted hvor det er meget billig å leve, så vi kan godt forhøye boten med kroner 3,000.»

STEDETS lensmann uttalte:

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvendbo

Kontor: Fløyveien 25, Kr.sund. — Telef. 1330. — Redaktøren 2918.
Abonnementspris kr. 16,00 pr. år
Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

En stigende brusen.

I den trontale, som A-regjeringen fremla ved stortingets åpning, finner vi følgende avsnitt: «Spørsmålet om å oppheve krigstilstanden med Tyskland vil bli fremlagt for stortinget». Mere sies det ikke om denne sak, og den er heller ikke blitt utdypet av dagspressen, likesom det heller ikke er anført noe om den eksisterende krigstilstand med det fjerne Japan. Vi må derfor gå til den danske presse for å få vite noe nærmere, og av den fremgår det, at England, Frankrike og USA i løpet av de nærmeste uker akter å oppheve krigstilstanden med Tyskland — før det blir alvor av å kreve landet opprustet til felles vern mot faren fra øst. Og der hvor de store stater går foran, må også de små lydig følge etter, således både Danmark og Norge. Noe fullt og helt blir det imidlertid ikke, og Tyskland får ikke sin ubetingede suverenitet igjen. Seirherrene og deres små drabanter har således ikke lært noe av Versaillesfreden, som i sin tid av politiske klarseere ble karakterisert således: «Det het engang: Ve de overvundne, men denne gang kan vi si: Ve de seirende». — Skal også dette gjenta seg med et Frankrike i indre uro, et utfattig England og et USA preget av den hvileløse dans om gullkalven? For da ikke å tale om de små stater, som for noen dollars skyld er med på den vågsomme ferden, mens tordenskyene hopper seg opp i øst.

Men, det var ikke dette vi skulle beskjeftige oss med idag. En sådan formell om enn begrenset fredsslutning burde og skulle også ha følger for vår indre politikk, for hele det politiske rettsoppgjør, som nå etter gjentatte forsikringer skulle være ferdig, men som i likhet med minefaren og minemeldingene har en tendens til å skulpe videre med stadig nyoppdukkende fenomener. Vi ser da også at justisdepartementet oppfører ikke mindre enn 917,000 kroner til «særskilte anstalter og arbeidsleirer for landsvikfanger», idet det regnes med at det blir nødvendig å opprettholde to provisoriske tvangsarbeidsleirer, en for de såkalte landsvikfanger og en for krigsforbrytere. Det betyr at Bjørkelangen skal opprettholdes for de omlag 90 politiske fanger og at leiren ved Bergen for de tyske krigsfanger også skal holdes gående i det kommende budsjettår. Det er således ingen avgjørende lysning å øyne på dette område, ingen kursendring. Det politiske rettsoppgjør skal fortsette til den bitre slutt, landssvikstemplet skal fortsatt bæres av de politisk dømte, og strafferegistret skal fortsatt ligge der som en fristende og velkommen adressekalender for dem, som ved en eventuell lynokkupasjon først og fremst vil sikre seg bolsjevismens opphavlige motstandere. Og mens dette skjer, kan den mere individuelle og obskure forfølgelse av enkeltindividene fortsette på tross av lov og rett. Vi ser nok at høyesterett enstemmig har fastslått, at det var rettstridig av departementet å opprettholde nekelsen av drosjebevilling for fire tidligere NS-medlemmer og at den har kjent nektelsen ugyldig med kr. 10,000,— i erstatning for hver av dem. Men vi er ikke alle drosjeeiere og vi er heller ikke alle avhengig av offentlig bevilling. Tusener og atter tusener er satt ut av stillinger i stat, kommuner og private bedrifter uten noen mulighet for å komme tilbake, og de har ikke noe så håndgripelig

SYSTEMET.

Av Erling Bjørnson.

Samfunnet oppdras i løgn, forliktelser stenger ikke England og bedrag, — det er Norges kalls etter frigjøringen. Aldri har dette stått klarere for meg enn etter lesningen av dr. Scharffenbergs bok «Norske Aktstykker», som nylig er kommet ut og kaster et blikk bak kulissene før den tyske okkupasjon av Norge våren 1940.

Alle de beskyldninger mot Tyskland som skapte hatet under krigen og okkupasjonen, og som fremdeles holder det vedlike, er løgn og bedrag. Tyskland har aldri brutt sitt løfte om å respektere Norges nøytralitet så lenge Norge selv holdt denne og ikke begunstiget Tysklands fiende. Men, da Norge brøt dette løfte og Tyskland så faren for stans av malmtransporten langs Norges kyst, da var Tyskland i samme stund fri for sin forpliktelse, og under trusselen om å bli kvalt, som Lord Hankey betegner situasjonen, tvunget til å okkupere Norge.

Intet var Tyskland mer imot, det spredte dets stridskrefter og var vel også en av grunnene til nederlaget. England derimot, ønsket Norge inn i krigen, og ved trusler tvang det oss til brudd på Haagerkonvensjonens klare forskrifter. Løfter og moralske

nistrasjonsråd ikke ha. Okkupasjonsmaktens rekvisisjoner av hva som helst vil det ligge utenfor dens makt å kunne motsette seg, men hvis det her innskrenker seg til passivitet bør det være ansvarsfritt.

Et slikt administrasjonsstyre bør nordmenn på det okkuperte territorium pålegges å lystre, og det bør forbydes dem utenom dette å treffe direkte avtaler med okkupasjonsmakten, som ikke administrasjonsstyret på forhånd måtte ha godkjent.

Hvem skal så oppnevne eller velge et slikt administrasjonsråd. Ja, her har vi det beste forbillede i Notabelforsamlingen på Eidsvold, og det mest naturlige vil være, at arbeidernes faglige landsorganisasjon her tar initiativet til å sammenkalle et møte av de mest fremtredende representanter for andre fagorganisasjoner og for landets viktigste næringsveier med hel utelukke av uvædkommende frapper, som ikke måtte represen-

lands handlinger! England hadde århundrevis erfaring i erobring og undertrykkelse.

På titelbladet til sin bok lar dr. Scharffenberg trykke to sitater ifra utenriksminister Koht: et fra det lukkede utenriksmøte og et ifra et hemmelig stortingsmøte. La meg sitere disse:

«22. 12. 1939. — Eg trur for min part at England og Frankrike gjerne vil driva Norge ut av nøytraliteten sin og inn i krigen».

«8. 1. 1940. — Eg må vedgå at eg kan ikkje fri meg for den mis tanka at den britiske regjeringa beint fram har til fyremål å drive oss inn i krigen».

Og intet fra disse hemmelige møter avkrefter denne formening, ei heller kan jeg erindre i fra min egen stortingstid noget halleluja-rop til Englands ære, så tvertimot! Men da krigen var avgjort og England atter seierherre, da fikk pipens toner en annen lyd: servile, elegiske lange toner i nasjonalt utstyr! —

Forøvrig er ikke disse hemmelige møter preget av sterk karakter. Det gjelder nærmest å finne en ordform i henvendelsene til stormaktene, som mest mulig skjuler Norges mening og sympati, bak servile ønsker og forsikringer! Det er ikke nettopp noen skole for sannhet og åpen ferd, og derfor, sterkt avvikende fra det, som engang preget det norske folk. Det er nærmest en forskole for dagens system, der politisk ferd mer og mer avviker i fra fortids syn på heder og rettferd.

Enda ligger en hel del hemmelige dokumenter bevart, som dr. Scharffenberg i rettferdighetens navn ber om å få offentliggjort. Men har vi egentlig flere vitnesbyrd behov, for å vise de veier og de midler maktbaverne har brukt i sin forfølgelse av annerledes tenkende, av hvilke enda mange sitter fengslet! Eller har vi flere vitnesbyrd behov for å vise maktmisbruket som førte til henrettelser, inndragning av millioner av midler, berøvelse av levevilkårene for titusender og stempling av store deler av det norske folk som «landssvikere»? Den største brøde i verden.

Og for å kunne utføre denne edle død har de ikke unnsatt seg for å krenke Grundlovens beskyt-

REFLEKSJONER

Den norske naivitet

er likefrem grenseløs, når det gjelder Spaniaspørsmålet. Regjeringen og den dertil innrettede presse synes ikke å være kommet ut over føringsmentaliteten og hamrer løs på det spanske diktatur, som later til å være mer stridbart enn selveste Moskvadiktaturet, og det tiltross for at Spania har vært og er det sikreste bolverk mot kommunismen. At ikke alle statsmenn deler dette syn fremgår av en tale, som mr. Churchill har holdt og hvori han fortalte, at på den tragiske konferanse i Potsdam umiddelbart etter krigens slutt ble vedtatt å utelukke Spania fra De forenede Nasjoner for å behage Moskva. Vi siterer: «Midt under en skjebnesvanger kald krig mot kommunismen blir den mest antikommunistiske stat isolert for å behage Moskva. Det finnes en høytropende og pågående anti-Francominoritet i USA. Den forsøker å sprede myten om at folkeopinionen vil bli støtt om USA forandrer sin politikk mot Spania. En nøyaktig undersøkelse av opinionen vil vise at dette ikke er riktig. Faktum er at flertallet vil hilse en endring i denne vår politikk velkommen.» Kommentarer er vel overflødig.

La oss ta et sitat

til med det samme: Dr. Viggo Stærcke, den danske fritalende politiker, skriver i «Mennesket og samfunnet»:

«Jeg beundrer klokheten og den høye menneskelige kvalitet hos Nordens tre sosialistregjeringer, men at man med så høyt kvalifiserte folk når så dårlige resultater viser at det ikke er menneskene, men deres ideer som er gale».

Vi føyer til et citat av Evelyn John St. Loe Strachey:

«Som alle andre sosialister tror jeg også at et sosialistisk samfunn med tiden vil utvikle seg til et kommunistisk samfunn».

Dette er noe som vi for lengst er på det rene med og ser det tydelige eksempel her på i vårt eget samfunn, som etter hvert har utviklet seg til å bli en politistat, hvor alle mennesker er blot og bart nummer på en skatteliste og hvor avvikende meninger likefrem blir betraktet som anslag mot statens sikkerhet under et vi-alene-vitesystem, som knekker alt tiltak og legger friheten i lenker.

Den vesttyske regjering

postutvalg har rettet forespørsel til regjeringen i anledning at forretningsfirmaer er fremkommet med klager over at den britiske postens utrusting til åpenbarende selve-

nomi, skriver tidsskriftet «Dieblikket».

«Der er ut fra dette livssyn at velferdsstaten er gjennomført. Og for vårt lands vedkommende bygger den på Marshallhjelpen, som i løpet av 4 1/2 år har innbragt oss 1880 mill. kroner eller 311 mill. dollars. Av disse penger er 35 mill. dollars lån, som våre etterkommere får dras med. — Dette er svimlende summer, men det ser ikke ut til, at vi er blitt fetere av dem tiltross for sosial-økonomenes forsikringer om at alt er så vel og bra. Vi drar i minne en uttalelse av den store industridrivende Sir Ernest Benn:

«De fleste tenkende mennesker er nå klar over at det er lettvisst å gjøre den rike fattig, men en helt annen sak å gjøre den fattige rik».

Og så en spøk av Notorus Jubelco i dansk «Politiken»:

«Når det ser ut som om folk har satt seg i noe, er det sommetider gjeld».

Denne visdom adresserer vi til de sosialistiske eksperimentatorer, som idag rår for landets og folkets økonomi.

Forfatter etterlyses.

Embedsmennene ved De forenede nasjoners avdeling i Geneve, etterlyser forfatteren til en «salme», hvis tekst har fått en stor utbredelse innenfor FN. De tre siste vers av denne «salme» lyder i oversettelse således:

Lær oss Herre, å bøye oss i større ærbødighet for komiteer enn for fornuft. Beveg våre sinn til ikke å fatte planer, men å skyte skylden over på andre, når vi kan. Og hvis fristeren holder på å inngi oss noen form for initiativ eller når vi holder på å nå for langt, så straff oss med et sirkulære. Under krig og forvirring, brann og storm ber vi deg: Styrk oss med formulærer. Således vil vi, dine tjenere, alltid være en flokk fullkomne får.

Vi synes, at etterlysningen burde medføre, at forfatteren meldte seg frivillig, for han — eller hun — har sikkert godt følge selv innenfor den selebre krets, som omfatter FN's organisasjon. Men Trygve Lie kan vel lage noen nye unntagelseslover med tilbakevirkende kraft til å straffe misdæderen. Han har jo god praksis å peke tilbake på og har sikkert Moskvas velsignelse, når det gjelder å straffe fritalende mennesker — noe som ikke finnes østenfor jernteppet.

Johan Ludvig Mowinckel.

Johan Ludvig Mowinckel sa en-

av dem. Men vi er ikke alle drosjeeiere og vi er heller ikke alle avhengig av offentlig bevilgning. Tusener og atter tusener er satt ut av stillinger i stat, kommuner og private bedrifter uten noen mulighet for å komme tilbake, og de har ikke noe så håndgripelig som bevilgninger å støtte seg til, når de krever rettferdighet. Det er disse som oftest tause og vergeløse, som det nå må tas hånd om i forbindelse med den store og tilsiktede revisjon. Det begynner å demre etterhvert både for rettsinstansene og for menigmann, at noe må gjøres godt igjen, men statsmaktene ikke bare nøler, men viser seg også uvillige til et generelt oppgjør, slik at vi kunne få rent bord og møtes til en ny arbeidsdag på like fot.

Tyskland skal få sitt fredsoppgjør, men vi må vente til vi selv får makt nok til å gjennomføre det. Var det ikke engang en dikter som sa: Hvad du evner, kast av i de nærmeste krav? Vi legger våre statsmakter disse ord på sinne. Riktignok sitter folkets kårne fjernt fra folket, men de må da allikevel kunne høre den stigende brusen i kravene om at det nå endelig engang må bli slutt med borgerkrigen og rettsforfølgningene, og at politi- og velferdsstaten har villet å foreta seg enn å holde det dyrebare politiske hevnens rettsapparat gående. —

Juridiske betraktninger vedrørende rettsoppgjøret

Ingen kan tjene 2 herrer. Matt. 6,24.

Av h.r.advokat Gustav Heber

II

Hvem er øvrighet i et okkupert territorium? Er det okkupasjonsmakten eller er det sjefene for en underjordisk motstandsbevegelse, eller er det begge? Folkeretten er ikke i tvil om, at det er okkupasjonsmakten. Den sier det ikke alene indirekte i en bisetning i Landkrigsartiklerne §§ 42—3, men hva som er langt viktigere er, at samtlige stormakter anser seg som herrer i de av dem okkuperte territorier, således som for tiden i Tyskland og Japan. Folkeretten anerkjenner ingen annen herre i et okkupert territorium enn den, som faktisk er i besittelse av den. — Folkeretten kjenner ikke 2 herrer over samme territorium eller 2 av hverandre helt uavhengige øvrigheter.

En flyktet regjering kan lede en underjordisk motstandsbevegelse i det okkuperte territorium, men gir den seg til også der å ville utøve lovgivende myndighet, kommer den helt i strid med folkeretten. Det er ikke helt overflødig ytterligere å behandle disse spørsmål nå, da der søkes utformet lovregler for eksilregjeringers myndighet over okkupert norsk territorium, neste gang Norge måtte bli okkupert.

En regjering som intet har

lært og intet glemt, er i full sving med å ville gjøre fortidens feilgrep og dumheter opp igjen. Den er ikke engang blitt klok av skade. Det denne regjering i første rekke burde bestrebe seg for, burde være å sørge for, at dette vanstyrte og mishandlede folk ikke på ny skal komme i den situasjon, at det har fått 2 øvrigheter og 2 herrer, nemlig som herrer både en okkupasjonsmakt og en eksilregjering. Vi må ikke igjen komme i den situasjon, at når vi er kvitt okkupasjonsmakten, innfinner eksilregjeringen seg for å holde et nytt rettsoppgjør med alle, som ikke til fullkommenhet har greiet eggedansen mellom 2 øvrigheter, eller som ikke har maktet å tjene 2 hverandre bekjempende herrer.

I tilfelle Norge påny blir okkupert, bør det være på det rene, at en eksilregjering ikke lengere har noen myndighet over okkupert territorium. Folket på det okkuperte territorium må ha full frihet til å organisere seg og skaffe seg sine egne ledere, som helt uavhengig av eksilregjeringen bør ha adgang til å treffe en modus vivendi med okkupasjonsmakten. Noen myndighet til å med på avtaler om bistand til okkupasjonsmakten i noen-

sentanter for andre fagorganisasjoner og for landets viktigste næringsveier med hel utelukking av uvølskommende trappelpere, som ikke måtte representere noe annet enn seg selv.

Alle nordmenn, som handler i samforståelse for et slikt administrasjonsråd, bør være helt fri-tatt for å lystre noen annen norsk myndighet og desuten ansvarsfri for alt, som de måtte gjøre under tvang fra okkupasjonsmaktens side. Med denne begrensning må alle fylkesmenn, ordførere, embedsmenn og bestillingsmenn kunne fortsette i sine stillinger og funksjoner. I hvilken utstrekning de måtte seg istand til å støtte en underjordisk motstandsbevegelse, må det være overlatt helt til dem selv å avgjøre. Passivitet fra deres side bør være helt straffebe-friende, når de ikke direkte spontant bekjemper den.

norske folk som «landssvikere»? Den største brøde i verden.

Og for å kunne utføre denne edle dåd har de ikke unnsett seg for å krenke Grundlovens beskyttelse av individet. Les bare §§ 96—97 og 99, og like ned til denne time § 100 — trykkefriheten. — Men ikke alene er Grundloven krenket, nei, man har tilsidesatt de mest elementære menneskerettigheter.

De fleste «landssvikdommer» er avsagt under usann begrunnelse, der det heter at: «tiltalte måtte vite at Norge var i krig med Tyskland», løgn og atter løgn, — der aktor var den der burde vite at krigen etter høyeste ordre opphørte den 10. juni 1940, en beslutning der senere ble parafert av den flyktede regjerings ledende medlemmer.

Nei, de midler som har vært brukt av myndighetene, kaster — Fortsettes side 3 —

Utenrikskronikk

Så er det da hendt.

Ja, så er det da hendt. Hele den så demokratiske verden har anerkjent Franco-Spania, ambassadører og sendemenn utnevnes på løpende bånd, og selv det surmulende Norge åpner igjen sin legasjon i Madrid.

La oss da se litt på hvorfor det er hendt, og hvorledes.

På forsommeren 1950 foreslo 35 senatorer, at Franco skulle få et amerikansk lån. Acheson, president Trumans tro tjener, satte seg på bakbenene. Nei, Spania var ikke demokratisk, det har i sin tid hatt en altfor intim forbindelse med Mussolinis Italia og Hitlers Tyskland, og det vil krenke de helligste prinsipper og underminere de demokratiske synsmåter i Vest-Europa — eller Resteuropa, som en spøkefull utenriksmedarbeider benevner landene vest for jernteppet ex Spania. Men nå er det allikevel hendt. Med 38 mot 10 stemmer opphevet den selebre FN-forsamlingen på sydamerikansk initiativ senhøstes beslutningen av 1946 om å bryte den diplomatiske forbindelse med Spania.

President Truman og hans følgere i England, utenriksminister Bevin, knurret og mente at omenn boycotten ble hevet, hastet det ikke så meget med å sende ambassadører til Franco. Litt kribbare måtte de jo ha lov

til å være tross FN. Og imens gjaldt det om å mildne slaget mot dem, som var hårdnakket og så på Franco-Spania som noe langt verre enn Stalin-Russland. De var jo så vant til det røde og ville gjerne overfor almenheten stå i et visst rødradikalt skjær i motsetning til det så altfor blå i Spania. Jorden måtte forberedes, som det heter, og så kom gjennom United Press 8. 10. 50 en telegramreportasje om at State Departement i Washington hadde funnet en aktsamling på 950 sider om forbindelsen mellom Franco og Mussolini-Hitler. Denne aktsamling bygget på dokumenter, som det amerikanske etterretningsvesen hadde hentet i det tyske utenriksdepartements arkiver, hvor det øyensynlig har forsynt seg godt. Av disse dokumenter fremgår det, at Franco hadde opptrådt opprørende utaknemlig overfor Mussolini og Hitler, som hjalp ham til å stanse den røde stormflod over Spania og at han i realiteten hadde gjort de vestlige demokrater u-vurderlige tjenester. Om denne av så altfor mange upåaktede pressemelding skriver det schweiziske blad «Die Tat»:

«Offentliggjørelsen av disse dokumenter nettopp nå, ville ikke under noen omstendighet ha funnet sted uten visse politiske

postutvalg har rettet forespørsel til regjeringen i anledning at forretningssfirmaer er fremkommet med klager over at den britiske postensur utnyttes til økonomisk spionasje. Firmaer både i Tyskland og utenlands, har skrevet til forbunds-dagen i Bonn og fremholdt at deres brev synes å ha blitt åpnet systematisk, og antyder at motivet er et britisk ønske om å få opplysninger om handelsrivaler.

Det er Reuters telegrambyrå som forteller dette, og det viser at den kalde krigen kan utnyttes på mange måter og at fiender også er å finne i ens egen leir. Også her hjemme er det fremkommet antydninger om at det eksisterer enslags postsensur, men det er blitt avfeiet uten at man er kommet helt tilbunns i saken.

Med økonomisk frihet forståes ifølge sosialistene, at ingen har frihet til å ordne sin egen øko-

nomi som ikke finnes østenfor jernteppet.

Johan Ludvig Mowinckel.

Johan Ludvig Mowinckel sa en-gang i stortinget, at det ikke fantes en eneste stilling i staten som var overflødig. Samme dag fikk han telegram fra vår avdøde venn Erling Winsnes, som satt som norsk konsulatsekretær i Mexico, og i telegram met het det kort og godt: Jo, min!

Winsnes ble omgående sagt opp og erstattet med en mann for hvem det falt mer naturlig å heve lønn uten å foreta seg noe. Det er «Drammens Tidende» som frisker opp denne historie i forbindelse med behandlingen av Prisdirektoratet og fremholder at sålenge det er kontroll, vil det være varemangel. For det er bare konkurransen som kan skape overflod. De fleste av våre vanskeligheter skriver seg fra, at dette prinsipp er forlatt. Men hva så med velferdsstaten? Og regjeringen?

baktanker. De utgjør det publisistiske akkompagnement til anstrengelsene for en tilnærmelse mellom vestmaktene og Spania».

Og det holdt stikk! Knurringen gikk over til en mere velvillig kommentar om Spania som amerikansk brohode ved neste korstog for de så berømte demokratiske friheter, en i sannhet ærefull oppgave for «et fascistisk autoritært diktaturland», som var, den parolebestemte karakteristikk få uker i forveien. Det er lett nok å smile av dette idag under Spanias blå solhimmel, men for den som tenker og ikke bare sluker rått alt hva bakmenenes propagandasentraler slynger ut over verden, er det betydnende å erfare, hvorledes selveste historiens muse kan dresseres til å bli en ydmyk og ryggmyk tjener for de dagspolitiske interesser, (uttrykket er hentet fra svensk Dagsposten) og det ikke bare øst for jernteppet — noe som den såkalte frie demokratiske presse gjerne tar seg en ironisk latter over — men også i vest hvor kritikkuløse skribenter sluker rått de kjøttstykkene som slenges inn i buret til dem som avveksling i dressurtiden.

Spania har på denne måten seiret over hele linjen og selv det ærverdige blad «Times» (4.11.50) bøyer seg for faktum og styrker seg ved den gode opportunistiske helsekilder:

«Et europeisk folk på mere enn 20 millioner har uten noensomhelst mening vært berøvet nytten av internasjonalt samarbeide gjennom FN på økonomisk, sosialt og andre områder, og lojaliteten mot FN-resolusjo-

nens ordlyd og mening har ledet til at Spania ble utelukket fra det europeiske gjenoppbyggingsprogram og fra Atlantpakten. Og dog er Spania et lemp på det vest-europeiske legeme, hvis helsetilstand på godt og ondt må påvirke hele legemet, og Spania inn-tar den strategiske posisjon som gjør det til en anomali å utelukke landet fra en plan for atlantisk forsvar.»

Det kan i denne forbindelse være av interesse å gjenkalle i erindringen hva Franco uttalte ved åpningen av det spanske Cortes 18.5.49:

«Ettersom tiden går og Europas stilling blir stadig verre, blir den enestående betydning av vår seir over kommunismen stadig tydeligere. Tenk, hvilken skjebne hele vesterlandet hadde møtt, om vi hadde tapt denne kam-pen».

Dette er ord, som idag burde svi i deres sinn som i blindt hat og forhekset av russisk propaganda har spillet så lettsindig med folkenes velferd og fremtid. Men ennå er det langt frem, før denne erkjennelse når ned i den oppagitterte masse, dertil har hatts propaganda vært for skjebnesvanger i vår ensrettede presse og radio. Og når de tre store — India, USA og Sovjetunionen — nå har tatt det avgjørende tilnærmelsens skritt, skyldes det ikke bare gryende forståelse, men også erkjennelsen av at Spania har andre kort å spille med enn bare forholdet til FN og diplomatenes inntog i Madrid. Det skal vi se litt nærmere på i neste kronikk.

Domspremissene i Langeland—Bergsvik saken.

(Forts.)

II.

Straffelovens § 130

for mot bedre vitende offentlig å ha tillagt noen av statsmaktene eller en annen offentlig myndighet handlinger som de ikke har foretatt, eller å ha gitt villedende fremstilling av de omstendigheter, hvorunder eller den måte hvorpå de har handlet, eller for å ha fremført de uriktige påstander av grov uaktsomhet i hensikt å skade vedkommende myndighet i det alminnelige omdømme.

Grunnlaget for tiltalen er følgende uttalelser i Arne Bergsviks skrift: «We are no Criminals»:

1. Side 43, som I nr. 1
2. « 85, «-» 2
3. « 86, «-» 3
4. « 93, «-» 8
5. « 94, «-» 9
6. « 104, «-» 11
7. « 104, «-» 12
8. « 104, «-» 13
9. « 104, «-» 14
10. « 105, «-» 15
11. « 105, «-» 16
12. « 105, «-» 17
13. « 105, «-» 18

Påtalen etter I nr. 1 finner sted etter begjæring av Kirke- og Undervisningsdepartementet, og etter II nr. 2—13 etter begjæring av Justis- og Politidepartementet.

Det vil bli nedlagt påstand om morfotifikasjon av de beskyldninger som er nevnt under I nr. 1—18.

Tiltalebeslutningen er utferdiget etter ordre fra konstituert riksadvokat Øystein Thommessen.

—*—

Statsadvokaten har under hovedforhandlingen og etter innhentet samtykke fra riksadvokaten frafalt tiltalen overfor begge de tiltalte etter strfl. § 248 og § 130, videre tiltalen overfor nr. 1, Langeland, etter punkt 5 d. og tiltalen mot nr. 2, Bergsvik, etter punkt 14, for såvidt det her er nevnt beskyldning mot politimester Cappelen-Dahl for å ha vært «lærer ved NS-politiskolen i Oslo».

De tiltalte vil derfor for samtlige disse punkters vedkommende bli å frikjenne.

Ved lagrettens kjennelse som retten legger til grunn at tiltalte Langeland erklært ikke skyldig etter samtlige de forøvrig overensstemmende med tiltalen stillede spørsmål og denne tiltalte vil derfor helt bli å frifinne. Videre er ved lagrettens kjennelse, som retten også her legger til grunn, tiltalte Bergsvik erklært skyldig etter de overensstemmende med tiltalens punkt 3, 5, 6, 7 samt 14 — for såvidt angår at politimester Cappelen-Dahl er omtalt som mannen som...

sel i 60 dager må anvendes overfor tiltalte Bergsvik. Herved tas i skjerpende retning hensyn til at det gjelder en rekke forskjellige beskyldninger og særlig til den alvorlige art av de i tiltalens punkt 5, 6 og 7 nevnte beskyldninger. Beskyldningene går jo her ut på at de fornærmede personer i straffesaken mot Holger Tou, som ble dødsdømt, gjennom muntlig forklaring eller på annen måte har søkt å bibringe retten den oppfatning at de har vært gjenstand for en mis-handling fra Taus side som de ikke har lidt. Også beskyldningen angående de fangebehandlingen på Bredtvedt, tiltalens punkt 3, er av meget grave-rende art. På den annen side er lagt til grunn lagrettens kjennelse hvor-etter der foreligger særdeles formil-dende omstendigheter i alminnelighet.

Forsåvidt angår de tilfelle hvor lagretten har erklært tiltalte Bergsvik straffskyldig, vil de omhandlede og foran nevnte beskyldninger bli å mor-tifisere idet bevis for beskyldninge-nes sannhet ikke ansees ført.

Forsåvidt angår de øvrige i tilta-len nevnte beskyldninger hvor lagretten har erklært henholdsvis Lange-land og Bergsvik ikke skyldig har retten funnet at samtlige inneholder ærekrenkelser etter strfl.s § 247, nem-lig beskyldninger som er egnet til å skade en annens gode navn og rykte eller utsette ham for hat, ringeakt eller tap av den for hans stilling el-ler næring fornødne tillit. Idet be-skyldningene av påtalemyndigheten på de fornærmedes vegne er forlangt mortifisert er det forelagt retten spørsmål om de tiltalte har fram-satt beskyldningene og om det er ført bevis for deres sannhet, jfr. strf. § 443, annet ledd. Det første spørs-mål er for samtlige punkters vedk.besvart bekreftende av lagretten. Vi-dere har lagretten besvart bekreften-de også spørsmål om sannhetsbevis er ført for såvidt angår de i tiltalen mot Langeland punkt 2b, 9c og 9d, 10a og 10b, 11a og 13 nevnte beskyld-ninger og de i tiltalen mot Bergsvik punkt 3 og 11 nevnte beskyldninger. Samtlige gjenstående beskyldninger vil bli å mortifisere.

Det er fra påtalemyndighetens side nedlagt påstand om at tiltalte nr. 1, Langelands bok «Dømmer ikke» inn-draes og at tiltalte nr. 2, Bergsviks skrift «We are no Criminals» inn-draes.

Tiltalte Langeland har gjennom sin forsvarer nedlagt påstand om at inndragningspåstanden ikke tas til-følge og har i stedet for inndragning pekt på den utveg at framtidig salg av boken gjøres betinget av at hvert eksemplar blir vedheftet en utskrift av...

SYSTEMET — —

— Fortsatt fra side 2 —

mer enn et mørkt bilde over vårt land.

Men nu drypper det ene do-kument frem etter det annet, mot ferden og mot midlene, som med all mulig tydelighet viser oss sannheten. De eneste som nu står igjen på sitt styrtede kort-hus' skanse er landets politike-re og deres parti-blader. De har alle sine «svin på skogen» og eier neppe det manns-mot eller den kulturelle oppdragelse den må ha, som kan innrømme en feil-takelse og angre sine egne syn-der. De herrer fortsetter tvertom i samme dur.

Intet er bedre bevis herfor enn beredskapsloven og justismi-nisterens nød-drop om «ro omkring rettsoppgjøret». Beredskapsloven er i sin grunntone en unnskyld-ning for fortidens feil, en presti-sjekamp vedtatt og satt i scene av den samme politiske fraksjon som begikk feilene. Og «ro om-kring rettsoppgjøret» er halm-strået, som om mulig skal for-hindre at folkets voksende oppo-sisjon mot forfølgelsene skal en-de i det store skred som river med seg det ganske system og dets utøvere.

begrunner inndragningen.

På grunn av tiltalte Bergsviks kår blir saksomkostninger til statskas-sen ikke idømt.

Domsutslutning:

Tiltalte nr. 1, Oliver Hansen Lan-geland, frifinnes.

Tiltalte nr. 2, Arne Bergsvik, dø-mmes for forbrytelser mot strfl.s § 247, 1. ledd, jfr. § 62, til en straff av fengsel i 60 — seksti — dager, men frifinnes forøvrig.

De beskyldninger som inneholdes i uttalelser i Oliver Hansen Lange-lands bok «Dømmer ikke» og i hans skrift «Nasjonal holdning i Justisde-partementet og tilgrensende regioner» gjengitt i tiltalens punkt 1, 2a og c, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9a og b. og e., 10c, 11b og 12 erklæres døde og maktesløse.

De beskyldninger som inneholdes i uttalelser i Arne Bergsviks skrift «We are no Criminals» gjengitt i til-talebeslutningens punkt 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17 og 18 er-klæres døde og maktesløse.

Tiltalte Langelands bok «Dømmer ikke» og Arne Bergsviks skrift «We

Det såkalte rettsoppgjøret fordømmes allerede av folket, av dommerne! Intet viser dette be-dre enn resultatet av tiltalen og rettsforfølgelsen av Bergsvik og Langeland. Tiltalen mot Lange-land omfattet 33 punkter, og folket frifant ham i alle! Bergs-vik ble dømt i 6 punkter av 21, etter 2 års granskning av store mengder andre påstande, og fol-keet erkjente at der for disse 6 punkter forelå «serdeles formil-dende omstendigheter». Men som en gestus til makthaverne fant fagdommerne å måtte illegge ham 60 dagers fengsel. En skan-dals dom på systemets fallrep.

For, tiltross for dommen ble denne statsforfølgelse det hittil største moralske nederlag for ti-dens korrupte styre.

Her er fremgang! Og den bæ-rer ikke minst, om ufrivillig, ju-stisminister Gundersen skylden for. Systemet blir gjennomskuet, også han som bærer den største skyld.

Hadde landet hatt en fri pres-se, som ikke var ledet av de menn som gik maktens ærender under selersbrunsten, mot ret-tens, da ville frihetens fane for-lengst ha vært heist over et enig og lykkelig folk.

Tiden går, utviklingen har en ganske annen vind i sine sell enn den dagens makthavere har. De blir liggende tilbake i ensidig ros, i dogmer og i sin urettferdig het. Vi hørte tonen og følte rett-ningen i statsminister Gerhar-sens nyttårstale. Den skulle væ-re en tale til det hele folk, det ble en partitale. Ikke et eneste ord om lysere utsikter for rett-ferdighet. Systemet, det politiske skal vedvare. Fengslens døre skal være lukket bak annerledes tenkende!

Men livets lykke er ikke i mak-tens brunst, men eies kun av de som har karakterens evne til å yte hjelp og til å vise rettferd.

Aulestad i januar 1951.

ERLING BJØRNSON.

Lån ønskes,

Tidligere frontkjemper ønsker

KLIPP UT!

Abonnement på «8. Mai»

Jeg bestiller herved «8. Mai» for følgende nye abonnenter:

.....	Kvartaler	Kr. ....
.....	Kvartaler	Kr. ....
.....	Kvartaler	Kr. ....
.....	Kvartaler	Kr. ....
.....	Kvartaler	Kr. ....
.....	Kvartaler	Kr. ....

(Skriv tydelig med blokkbokstaver.)

Kontingenten vedlegges med Kr. ....

..... den..... 1951.

Kontingenten på «8. Mai» er kr. 16,00 pr. år, kr. 4,00 pr. kvartal.

Utnyttelse av nedlagt bedrift med vannfall.

Fabrikkbygning av tre 14 m. x 9 m. i 2 etasjer. Innlagt elek-trisk lys og kraft fra kom. verk. Sentralt sted ca. 5 km. fra jern-bane st. — Fagmann med litt kap. og ideer søkes for dannels-e av aktieselskap.

Bill. mrk. «Telemark nr. 28»

Redelighet.

Da riksadvokatene og justismi-nisteren var ferdige med den fa-møse stortingsmelding nr. 64 — 1950, ble usedvanlig romprøge ut-drag i dager, ja uker, ved NTB's beredvillighet kolportert til hver-manns der gjennom samtlige nor-ske dagsaviser.

Men ikke nok med det, stortings-meldingen med bilag ble gratis og uoppfordret sendt samtlige prakti-serende jurister i Norge og smug-let (?) inn i lagm.rettten ved Lan-geland-Bergsviksakens begynnelse.

Jeg tror det vil være overflødig å kommentere dette. Det avalerer seg best sjøl — og i og med jury-ens kjennelser fikk hele «orienter-ingen» og hele aksjonen det svar den har gjort seg så vel fortjent til. Hvilket svar den får i Stortinget beror på om folkets kårne har den samme selvspekt og setter det samme strenge krav til offentlig rett og redelighet som lagmanns-retten.

Det vil vise seg.

Pålitelig hushjelp

får post straks 3—4 måneder. — Moderne leilighet — eget værelse Henv. med opplysninger og løns-forlangende til fru Irene Halle, Heggelivegen 48, Smestad, Oslo.

Barnløst ektepar

i 30 årene ø. l. umøbl. leilighet i Oslo el. omegn mot hjelp i huset el. annen overensk. Hun syerske Han agr. og befalsk. f. krigen. — Tidl. frontkj. Straks eller til vå-ren. Bill. mr. «Ordensfolk» nr. 20

Hushjelp.

En dannet hushjelp får lett post straks hos enslig dame i Østerdalen. Gjerne en med et barn. Skriftlig henvendelse.

Fru Hildegard Reichborn, Steinvik st.

Husholderske - Enepike

neise, som retten også her legger til grunn, tiltalte Bergsvik erklært skyldig etter de overensstemmende med tiltalens punkt 3, 5, 6, 7 samt 14 — forsåvidt angår at politimester Cap-pelen-Dahl er omtalt som mannen som vanæret Norge i den kjente «Sol-bris»-affæren i Brasil, samt at han som «politioffiser innbød sine feller til å gå inn i NS» — stilte spørsmål og vil derfor bli å straffe et-ter strl. § 247. Forøvrig er han er-klært ikke skyldig og blir forsåvidt å frifinne.

Etter forlangende av tiltalte Bergsviks forsvarer er det overensstemmende med strl.s § 346 forelagt lagretten spørsmål om der for de tiltalepunkters vedkommende hvor tiltalte er erklært straffskyldig fore-ligger særdeles formildende omsten-digheter. Spørsmålene er for samtlige tiltalepunkters vedkommende be-svart bekreftende.

Retten finner at en straff av feng-

sin forsvarer nedlagt påstand om at inndragningspåstanden ikke tas til-følge og har i stedet for inndragning på den utveg at framtidig salg av boken gjøres betinget av at hvert eksemplar blir vedheftet en utskrift av mortifikasjonsdommen.

Tiltalte Bergsvik har ikke villet motsette seg inndragning.

Retten finner at adgangen til inndragning etter strl.s § 323 her må benyttes fordi boken jo inneholder en hel rekke beskyldninger som ram-mes av straffelovens § 247 som nå blir mortifisert. Skulle inndragning ikke finne sted, vil mortifikasjonen nå sin hensikt. De deler av skriftet som begrunner inndragning framgår av tiltalebeslutningen sammen med avgjørelsen av mortifi-kasjon. Også inndragningen av Bergsviks skrift ansees begrunnet. Også her framgår det av tiltalebeslutning sammenholdt med avgjørelsen av mortifikasjon hvilke deler av skriftet

uttalelser i Arne Bergsviks skrift «We are no Criminals» gjengitt i tiltalebeslutningens punkt 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17 og 18 er-klæres døde og maktesløse.

Tiltalte Langelands bok «Dømmer ikke» og Arne Bergsviks skrift «We are no Criminals» inndraes i medhold av strl. § 323.

Dommen ble lest opp for de tiltalte. Det ble så meddelt de domfelte in-nen hvilken frist og på hvilken måte de skulle si fra om anke.

De fikk hver et eksemplar av «Med delelse til domfelte».

Begge de tiltalte forlangte betenkningstid.

CARL BONNEVIE
lagmann.

PER ANKER.

F. A. KROHG.

Knut Røstad
protokollfører.

denne ekte idealisme enn bolsjevismen. Men jeg mener evnen til å begeistres for en ide og makten i ideen selv — sam-me hvor gal og vrangsnudd i de-iden er i seg selv.

I sin geniale analyse av vår tids åndelige stilling — «Der Untergang des Abendlandes» sier Oswald Spengler bl. a. følgende: «Alle de folk som betyr noe i verden, er bærere av en ide, en verdensoppfatning som de alene er eiere av. Det er denne ide som gjør folkene til stater. ... Slukkes ideene ut, da dør folket og synker ned til en rentiertilværelse ... Denne ide vil vokse og drive folkene frem til maktpolitikk for å holde deen i live. Alle nasjoner som representerer en ide må naturlig drive maktpolitikk, så lenge de lever, og bare av hensyn til ideens opprettholdelse fører de kriger.»

Jeg skulle tro at dette sitat dekker noe av det mest sentrale i vår spørsmålsstilling, hvorfor bolsjevikene fører krig og hvorfra de henter sin styrke. — Samtidig gir det hele vesterlandenes svakhet i et nøtteskall. Mangelen på en samlen-de og levende ide det kan være verd å kjempe for.

Leser man den amerikanske jøden Norman Mailers bok «The naked and the Dead» får man et levende og uten tvil helt oppriktig bilde av den ame-rikanske forsvarskrafts lave mo-ralske og idemessige standard. En slik bok kunne skrives om amerikanske forhold, den er blitt skrevet og flere vil bli skrevet. Men en tilsvarende bok om den russiske soldat er utenkelig!

Det kan her være på sin plas

å komme med et brudd i tanke rekken, nemlig å besvare spørsmålet hvorfor Tyskland led nederlag overfor de allierte, når også de var i besiddelse av et slikt «idealistisk» syn? Denne tilsynelatende selvmotsigelse kan besvares på 2 måter: For det første er det slett ikke sik-kert at Tyskland har lidt noe nederlag — sett på lang sikt — utviklingen går i retning av full anerkjennelse av Tysk-lands vernerett, og flere slike innrømmelser vil følge. En kon-sekvens av denne utvikling er at Tyskland inntar den sentra-le stilling i Vesteuropas forsvar det rettsmessig har krav på og dernest at de Vestallierte blir nødt til å gjenopprette den tyske ære og slå strek over Nürn-bergskjenselen. I begge tilfel-ler vil Tyskland kunne bli den dominerende stormakt på det vesteuropeiske kontinent. Et annet svar er det at det tyske folk ikke var sterkt nok opp-tatt og innfanget av ideen som sådann. Ideen hadde ennå ikke barbarisert og ensrettet fol-ket tilstrekkelig til at dets kraft forble ubrutt, selv gjen-nom de tyngste nederlag. Og hertil en ting til, ideene hadde ikke slått i gjennom i visse kret-ser, som senere benyttet de mi-litære nederlag til direkte landsforrederiske planer — som f. eks. Attentatet 20. juli. Jeg vil ikke dømme de offiserer som deltok i denne plan, deres fedrelandssind kan ha vært et ledemotiv, en ide langt mer brennende for dem enn nasjo-nalsosialismen, men det jeg ønsker å få frem er at hvis ide-ene også hadde vært realitet for disse mennesker, da had-de attentatet ikke vært mulig,

samme selvspekt og setter det samme strenge krav til offentlig rett og redelighet som lagmanns-retten.

Det vil vise seg.

Husk kontingenten

NY BOK:

E. Werner Svendsen:

«Konsentrasjonsleiren Ilebu»

er nettopp utkommet. Boken er på 167 sider, innholdsrik, vel-skrevet og fengslende. Det er en beretning bygget på dagboks-notater, interessant fra perm til perm.

Boken bestilles i «8. MAI», og sendes omgående ved inn-sendelse av kr. 8.50.

«8. MAI», Box 41, Kr.sund N.

Fru Hildegard Reichborn,
Steinvik st.

Husholderske - Enepike

gjørne litt eldre, søkes fra 1. mars til trivelig gård ved Rena i Østerdalen, 4 voksne. Ikke folke-husholdning.

G. Helgesen jr.
Rena.

Kyllinger.

Bestilling på daggamle kyllin-ger av kv. It., for levering til vå-ren mottas nu.

Godkjent avlssenter.

Kåre Barsten,

Rød i R.

Telefon: Eldsvåg.

Nordmørspostens Trykkeri

Kronikk

Hva nå?

Det er ikke til å unngå at det som skjer i Korea, det som forberedes i India og planlegges i Europa, fyller våre sind med en isnende frykt. Vi vet at det samme skal hende også her, også vi skal komme til å opp-lev krigens ytterste drag av oppløsning, dens redsel, van-vidd og ødeleggelse. Også vi skal komme til å måtte se et nederlag i øynene som vil være like totalt, absolutt og ugjen-kallelig.

Men hvordan kan så dette skje? Er der ikke krefter tilba-ke som kan motvirke en slik til synelatende uavvendelig utvik-ling? Hvordan dette eventuelt kan gjøres militært og politisk er ikke min sak å dømme om. Atombomber, vannstoffbomber og bakteriekrig er muligens vå-pen som kan ødelegge en fien-de. Men det er ikke våpen man vinner en krig med, det bør man merke seg, og ikke minst alle de som i dag går omkring og ser verdens redning i disse uhyrlige masseødeleggesvå- -pen.

Det er en kraft som i leng-den er utslagsgivende når det gjelder å vinne eller tape en krig. Det er spørsmålet om den rent åndelige kraft et folk kan mobilisere til sitt forsvar. Uten en slik kraft, en uselvsk ideal-isme, kan ingen krig vinnes — bare tapes. La oss bare et øye-blikk se på verdenssituasjonen i dag. Nu skjer det paradoksale at de vestallierte vinnerne er i

ferd med å tape freden og her-redømmet over utviklingen — presis som etter forrige krig. Et sjelløst kontinent — Ameri-ka — behersker i kraft av sine våpen og sine materielle resur-ser halve verden. De har all verdens penger, allverdens ma-terielle resurser, veldige men-neskemasser og alle sivilisasjo-nens goder og fremskritt i sin tjeneste. Men de taper terreng!

I mot Amerike står et barba-risk monster, et samfunn der menneskene lever i trell-dom, sult, redsel og forsagelse; der mangelen på alle slike sivilisa-sjongoder tilsynelatende er skrikende. Men de taper likevel ikke en centimeter terreng, de går iremover og oppover!

Hvordan kan så dette skje, kan noen gi oss en holdbar for-klaring på den prosess som i dag nærmer seg sitt klimaks? Der finnes kun den forklaring jeg ovenfor har skissert. Den ene part har tapt forbindelsen med det menneskelige og det idealistiske, den annen part har maktet å holde denne for-bindelse ved like, de har endog utvidet den og gjort den over-mektig i forholdet til andre livs-former — om enn i en så kari-kert form at den bare vekker vemmelse hos andre folk. Jeg må her forutskikke en bemerk-ning. Når jeg i denne forbin-delse bruker idealisme, da me-ner jeg ikke det i ren korrekt og åndshistorisk forstand. In-tet system står fjernere fra

fordi der da ikke sto andre enn fiendtlige agenter til disposisjon for de krefter som ønsket en slik utvikling. Slike ting vil al-dri kunne hende i Russland, men i Amerika selger innvan-drede jøder hver dag sitt lands hemmeligheter for russisk guld. Det vil aldri hende i Russland, der ideen har kraft og liv, og hvor et helt folk kan gå i dø-den i troskap og offervilje mot sitt avgudsbilde — fedrelandet og Stalin.

Jeg mener ikke at dette i og for seg er beundringsverdig, det er heller forferdende. Men vi kan ikke komme forbi at det er sant. Og i denne oppfanati-serte idealisme utretter den rus-siske soldat det umenneske-li-ge, det utrolige. Mot slike fan-tomer skal fremtidens krig fø-res!

Vi skylder oss selv å se det faktum i øynene at vesterlan-dene i dag ikke har noe som helst å sette opp i mot denne vrangsnudde idealisme, denne fatalistiske tro. Vi må være opp-merksomme på at idealene fø-rer en skinnend tilværelse i ve-sterlandene, og så lenge det er tilfelle vil ikke vesterlandenes vernekraft bli styrket. Det er den enkle sannhet.

Mange er oppmerksomme på dette forhold og har også for-søkt å bygge ut selve demokra-tiet til et metafysisk åndssys-tem som altså skulle kunne avføde en liknende idealisme. Resultatet har virket mot sin hensikt. Utbygningen av det så kalte demokrati har medført en tiltagende sløvning av idealismen, den personlige material-isme vinner mer og mer over-taket. Den heroiske fellesnytte i øst har sin tragiske motpol i

den personlige og besnærende egennytte i vest.

Det er en uopprettelig trage-die at vesterlandene ikke har funnet frem til noen brukbar syntese mellom sant demokrati og levende idealisme. Den ty-ske nasjonalsosialisme var her et stykke på veien, et brukbart fundament, et kampredskap som i dag desverre er knust. — Jeg legger ikke skjul på at der klebet alvorlige feil ved det tyske system, at enkelte sider ved det kunne være motbyde-lige. Men vi må ikke glemme den ting at denne bevegelse var og er den eneste som har stilt opp noe brukbart alterna-tiv til den østerlandske despot-iske idealisme. Hertil kommer så den ting at nasjonalsosialis-men uten større vanskelighet kunne kombineres med et de-mokratisk prinsipp som er i pakt med europeisk åndstra-disjon. Den franske revolusjons blodofre er i dag gjemt bak et humanismens og fremskrittets tåkeslør. Det ville tatt langt kortere tid å omforme den ty-ske nasjonalsosialisme og itali-enske facisme til fullverdige de-mokratiske systemer.

Men vi skal til slutt ikke glemme at denne utvikling vil-le ha medført en revolusjone-rende samfunnsomskapning, en hevdelse av selve det rene aristokratiske prinsipp innen et virkelig demokrati kunne være skapt. Og mot dette syn sto og står dagens «demokrati» som i virkeligheten ikke lenger er stort annet enn et pøbelvel-de. Deri ligger også en nøkkel til forståelsen av vesterlande-nes krise i dag.

Mr. Spectator.

Torsdag 25. januar 1951

Nr. 3 — 5. årg.

Okkupasjonssoldatens brutalitet mot vergeløse kvinner.

Det bør settes i gang en verdensomfattende kampanje for å sikre kvinnen mot soldatens grusomheter

Vi står kanskje foran en ny verdenskrig, og det haster med å rekke kvinnene en beskyttende hånd

En ung frontkjemper, som deltok i kampene mot «kristendommens verste fiender», som Nygårdsvold i 1939 ga uttrykk for kampen mot bolsjevikene, har et ter fangenskapet i «Sovjet-paradis» skrevet ned sine erindringer fra fangeoppholdet i Sovjet-Samveldet.

På DREYERS forlag har Kåre H. SKAVANG utgitt i bokform sine opplevelser. Og jeg vil gjerne legge et godt ord inn for hans publikasjon. Boken bør leses av alle som vil sette seg inn i hvor umenneskelig bolsjevikene behandler, ikke bare sine krigsfanger, men uskyldige kvinner, som de har røvet med seg fra okkuperte land. Jeg synes alle her hjemme, som i 1945 like etter «frigjøringen» meldte seg inn i ett såkalt norsk-russisk samarbeid må rødmme, hvis de eier skamfølelse, når de får lest Skavangs bok. Han forteller enkelt og troverdig om alt han har måt

tet gjennomgå før han slapp ut fra Sovjets helvete.

Skavang kommer også inn på et kapittel, som jeg vil feste oppmerksomheten ved, nemlig voldtekt av uskyldige, røvede og bortførte kvinner — helt under den kriminelle lavalder.

Det mest opprørende ved en okkupasjon er voldtektene overfor de okkuperte lands kvinner. Her måtte FN og kvinneorganisasjonene ha en stor oppgave for fremtidig å få satt en stopper for denslags brutalitet som okkupasjonssoldater øver overfor vergeløse kvinner. Det bør reises en kraftig oppinion i alle siviliserte land mot voldtekt. En soldat som øver vold overfor en kvinne bør ha sitt liv forbrudt, og man burde ha rett til å skyte vedkommende uten lov-mål og dom.

Det er forbausende, at «Røde Kors» og Kvinneorganisasjoner ikke tidligere har tatt opp dette spørsmål, for å få satt en stop

per for brutaliteten overfor kvinner og barn. Det prates så meget om «menneskelige rettigheter», men det ser ut som kvinnene ingen beskyttelser har overfor okkupasjonstropper. Vi står kanskje nå foran en 3. verdenskrig så det haster med å rekke kvinnene en beskyttende og hjelpende hånd.

Man merker ikke ennå stort til resultatene fra FN. Men kunne man bare få satt en stopper for overgrep på vergeløse kvinner fra okkupasjonsmaktens side så var meget vunnet. Det er nok dessverre ikke bare i Sovjetunionen dette foregår. Jeg har latt meg fortelle av en islending, at man hadde det samme på Island ved de første okkupasjonsstyrker, som kom dit opp fra England.

Uskyldige kvinner og barn bør beskyttes ved en verdensomfattende kampanje for deres menneskelige rettigheter!

T. L.

Erkjennelse fra begge sider —

— Forts. fra side 1 —

Jeg kan også legge til, at jeg som ivrig kirkesøker under okkupasjonen følte meg overbevist om at kirken skulle forhindre beovn, og jeg hadde ikke drømt om prester som ikke ville være veiledere også etter befrielsen. At flesteparten har vært feige opportunist, at flesteparten har enten tidd stille eller så snakket de betenkelig overopphissede etter munnen, har vært medvirkende årsak til at jeg nu skyr kirken. De stempinger som kirken ga meg den tid, er det umulig for meg nå å opparbeide. Og skulden er ikke minst boken

snakker daglig åpent med nye bekjendtskaper innen Deres leir.

Hva jeg også som jøssing skammer meg over i likhet med «gamle» adv. Fliflet er den holdning våre dommere i lavere grad enn høyesterett inntok under tysk okkupasjon og etterpå. Nesten ingen av dem gikk av som personlig protest mot et system som de nå ihvertfall, viser de er ganske imot. Jeg skammer meg også over alle de tjenestemenn i departementene og de embedsmenn som ikke gjorde felles sak med prinsippfaste utenfor de partementene og nektet medvirking til et statsregime som de nå

mann som lukket sin avis noen dager etter okkupasjonens inntredelse og som hadde en slik rettferdighetssans at han øyeblikkelig gikk til aksjon mot den del av hjemmefronten som etterpå viste så stort et mot at folkevittigheten i Oslo, Sandefjord og Kristiansand omtalte den enten som «tjufronten» eller som «brødfronten». De behøver heller ikke å tro at ikke titusenvis av ekte jøssinger skammer seg like meget over det bilde som denne besynderlige utgave av etterpatriotisme ga av oppgjøret. — Jeg kjenner idag nok av troverdige N.S.-folk som sier at de ble

Opplysning i sannhetens tjeneste.

Hold Dem ajour med tingenes tilstand i «rettsstaten» Norge. — Bli abonnent på «8. MAI».

8. MAI for sannhet og rett!

Utenrikspolitisk abracadabra!

UKEN

2 syklist, som tenkte å besøke byen Gibraltar noen timer på gjennomreise til Afrika, besøkte våren 1950 Britisk Ambassades visumavdeling i Oslo for å søke visum. Det var en dame som ekspederte dem. Men da det ble opplyst at hvert visum ville koste kr. 65,00, mer enn visaene til Spanier, Portugal, spansk og fransk Marokko tilsammen og det atpå ble forlangt at det måtte skaffes attest for «nasjonal holdning» syntes den ene, som var en 17 år gammel skolegutt at når det ble så kostbart og så mye bråk for etpar timers besøk, at det var like godt å sløyfe hele visumet og heller vente til de kom til Gibraltar. Skolegutten var altså 7 år da krigen kom til Norge og 12 år da freden brøt løs.

Da de kom til Gibaltars grense til Spanier, fikk de ikke bare gratis passerseddel gjennom Gibraltar, men de hørte heller ingen spørsmål om «nasjonal holdning».

Som leserne vet ble det foredrag som overlege Scharffenberg holdt i oktober i Håndtverkeren i Oslo, referert bare i «Friheten» og «Morgenbladets» første utgave neste dag. En frue, som var gammel abonnent på «Aftenposten», ringte til avisens redaksjon og sa at hun ventet å lese referat i sin avis av viktige ting som f. eks. overlegens foredrag om den aktuelle situasjon. Hun ville ha grei beskjed, hvorfor ikke «Aftenposten» hadde referert det med etord, mens hun hadde hørt at «Morgenbladet» hadde hatt et lengere referat. . . .

Vedkommende som hun snakket med, bad henne vente i telefonen, mens han vel konfererte med redaktøren hvad han skulle svare. Svaret gikk ut på at sensuren hadde vært for sent ute med «Morgenbladet». At svaret er riktig, bevises jo av den ting at hele referatet var sløyfet i «Morgenbladets» annen utgave. Men demokrati er det, blir det sagt. Det har de jo tilfalle fått merke de tuseener som gjennom snart 6 år har blitt nektet å komme til orde i den offisielle presse, den einsretta, kujonera pressa, som major Sagen skrev. . .

Fra det nylig avviklede utenriksministermøte i Danmark meddeles det at Norge og Danmark i slutten av januar eller i begynnelsen av februar vil «oppreve krigstilstanden med Tyskland».

At så skjer kan være vel og bra nok, selv om vel bare de færreste har noe som helst begrep om hva denne forføyningen betyr. Selv i de siste to trontaler har man hoppet over at «Norge fortsatt befinner seg i krigstilstand med Tyskland». — Så latterlig har man åpenbart funnet at denne tiraden låter i realiteten.

Nu skal man altså endelig og avgjørende smi det resterende av skittentøyet og om ikke så lenge — når man får iført seg den nye kledningen — skal man også her i Norge hilse tyskerne velkommen som våpenbrødre. Så sant tyskerne selv vil da! Hvilket nok kanskje slett ikke er så opplagt.

Men hva med de såkalte «allianser» fra krigens dager når man nu graver stridsøksen ned og griper etter fredspipen? Er det meningen at disse allianser også til samme tid skal ansees som fordampet og borte?

Riktignok er det på det rene — vi har både Halvdan Kohts og Trygve Lies bekreftelse på det — at noen formelig allianse inngikk Londonregjeringen aldri. Men ikke desto mindre anså man den hele tid en slik allianse — bl. a. med Sovjet-Samveldet — som et faktum, ja endog i den grad faktisk at den ble godtatt som fullverdig utfylling av uttrykket i straffelovens § 86 om «en med Norge forbunden stat». Det sitter noen tusener omkring i dette land som dyrt har fått betale for denne «fri kjærlighets»-utgave av internasjonal alliansepraksis.

Var det så ikke nå tide når

nå er vi bare venner og alle er vi syndere for Vårherre! Men det er like nødvendig at man sier til de venner som man bryter med, at Nei, min godeste, nå er det schluss! Ordlisten har fått nytt innhold! Og den skulder jeg fra nå av rekke deg, er den kolde!

At norsk, demokratisk journalistikk har forgrepet tingene og alt forlenget rykket ut i et ordrikt felttog mot «vennene» i øst, er på det rene. Og all den stund Norge har befunnet seg i krig — og gjør det ennå idag — må slike angrep på «en med Norge forbunden stat» gå direkte inn under straffelovens § 86. Det vil sikkerlig virke berogelinde innen kretsen av disse skrivende karle om man nu oppnår å få en formell løsning av dette delikate spørsmål.

Hans Nielsen Herstad.

Barna blir ikke glemt!

JULETREFEST I TRONDHEIM OGSA IAR.

Vi kunne ifjor fortelle om en strålende juletreffest, som noen behjertede kvinner og menn i Trondheim arrangerte for NS-barn. Den var noe utenfor det alminnelige og er blitt husket av alle som var der. Søndag 14. januar i år ble festen gjentatt og med ennå større held og øket tilslutning. Det var ca. 130 gjester, deriblant henimot 90 barn, og det var en fryd å se hvorledes de moret seg. — Barna gikk flittig omkring det vakre juletre, det var opplesning og eventyr, leker og musikk, og ikke mindre enn fem julenisser (tre små og to store) besøkte barna, som hver fikk en rikholdig julepose fylt med goder.

etter munnen, har vært medvir-
kende årsak til at jeg nu skyr
kirken. De stemninger som kir-
ken ga meg den tid, er det umu-
lig for meg nå å opparbeide. Og
skylden er ikke minst biskop
Berggravs og det uhyggelig slet-
te eksempel han viste etter 8.
mai 1945.

Idag sitter tusener på tusener
av Deres kaldsfeller, hr. redaktør
og er fullkomment avvendt med
respekt enn si kjærlighet til den
norske kirke. At jeg bruker så
store tall skyldes den representa-
tive flokk av tidligere N.S.med-
lemmer som jeg treffer på mine
reiser, og som nu viser meg til-
lit som hederlig, forhenværende
motstander. Jeg har snakket og

så over alle de tjenestemenn i
departementene og de embeds-
menn som ikke gjorde felles sak
med prinsippfaste utenfor de
partementene og nektet medvirk-
ning til et statsstyre som de nå
etterpå erklærer var dem en pest
byll. Jeg skammer meg også som
jøsning over de forvrengte refe-
rater som fremkom etter en slik
sannhetsøkers avsløringer som
Langeland. Men jeg er stolt over
å tilhøre den front som også har
hr. Scharffenberg og Langeland
som talsmenn. For det skal De
og Deres akte på, hr. redaktør. -
Det er noen som hever seg over
feighetens og opportunistens
standpunkt. Jeg glemte Fane-
bust, denne rettskafne nord-

jøsninger skammer seg like me-
get over det billede som denne
besynderlige utgave av etterpå-
patriotisme ga av oppgjøret. -
Jeg kjenner idag nok av trover-
dige N.S.-folk som sier at de ble
plyndret av såkalte hjemme-
frontfolk.

Men så til Dem og Deres, hr.
redaktør.

Hvorfor holder De på med å
late som om gasskamre ikke eks-
isterte i Tyskland? Hvorfor hol-
der De frem med å hevde at jø-
dene ikke ble systematisk utryd-
det av tyskerne?

Hvorfor holder De på med å
benekte at ikke tortur ble an-
vendt av Gestapo og beslektede
politioorganisasjoner under okku-
pasjonen? Hvorfor holder De på
med å hisse oss jøsninger opp
med å benekte at Lauritz Sand
var en av dem som ble pint, en
av de mange, forholdsvis mange
nordmenn av de få som deltok
aktivt som denslags fandenskap
ble anvendt imot?

Er slikt nødvendig for Deres
sak?

Jeg mener nei. Det er å gjøre
frontene ennå mere uforsonlige
overfor hverandre. Det er å få
folk blant oss jøsninger til å ten-
ke som så: når han eller noen av
bladets innsendere benekter det-
te, er det vel mindre sant det
andre han og de andre skriver.

Og hvorfor tar Deres folk opp
saker som ikke kan bevises når
de først bringes for retten?

Er det et ledd i det gamle spill
om enhver? Er det agitasjon, så
må det være fordi noen av deres
beste folk begynner å bli trette,
gjørne vil ha fred og ro og kom-
me over til personlig gjenreis-
ningsarbeide fra urettferdige
fengselsstraffer?

Når skal det gå opp for de be-
ste av dere som det er gått opp
for de beste av våre, at vi hater
agitasjon som pesten?

Jeg har sett så mange ranke
mennesker iblant Deres i den si-
ste tid i og utenfor leir, så man-
ke kvalitetsansikter, så mange
idealister og alvorlig tenkende
menn og kvinner, at det uten-
tvil også i den del av Norgesbå-
ten fins folk som krymper seg
over alt uekte, alt som smaker
av usannhet.

Jeg bebreider Dem også for at
De i overskrifter forvrenger poli-
tifolks navn på en naiv måte. -
Det fører bare til bedrøvelse for
de jøsninger som ønsker sannhe-
ten frem selvom Deres blad blir
det eneste som kommer med den.
Takk for oppmerksomheten
og vær vennlig å ta' alt inn.

Deres forhenværende jøsning
Anders Lange.

en tusener omkring i dette land
som dyrt har fått betale for
denne «fri kjærlighets»-utgave
av internasjonal alliansepraks-
is.

Var det så ikke på tide når
man nu skal gå hen og kvitte
seg med krigstilstanden med
Tyskland, samtidig å gjøre rent
bord når det gjelder «allianser»
som man har funnet ut har si-
ne betengeligheter? Slik at
man eksempelvis meddeler Sov-
jetsamveldet at «d. d. har man
opphevet krigstilstanden med
Tyskland og fra samme tid har
man ansett seg som uttrått av
allianseforholdet til det ærede
Samvelde o.s.v». At noe må gjø-
res er jo sikkert. Det nytter ik-
ke å pukke på at det ikke fore-
ligger noe allianseforhold. Det
eksisterer noen tusen domsut-
skrifter der det rettslig blir slått
fast at det gjør det.

Det er jo både dannet og
pent og folkerettslig i orden at
man sier til en fiende — når
våpengnyet har stilnet — at
vel, kjære venn, gjemt er glemt

juletre, det var opplesning og even-
tyr, leker og musikk, og ikke mindre
enn fem julenisser (tre små og to
store) besøkte barna, som hver fikk
en rikholdig julepose foruten sjoko-
lade og kaker. Og så må vi ikke
glemme besøket av ni danserinner i
alderen 4—15 år. De optrådte en-
keltvis og samlet og henrev hele for-
samlingen til vill jubel. Særlig var
den lille vakre dukken på 4 år gjen-
stand for stor begeistring. — De gav-
milde arrangører ble takket med var-
me ord og alle undret seg over hvor-
ledes barna kunne få alt dette for
en liten krone. Selvsagt må glade gi-
vere skyte til, og vi appellerer til de
gode trondhjæmmere at de yter sitt
bidrag slik at festen kan gjentas og
så neste år. — Vi bringer de strå-
lende arrangører vår takk og anbe-
faler også andre å følge det gode eks-
empel å huske på de små, som også
har fått sin del av forfølgelsen i de
hrde år. Vi vil gjerne at de skal glem-
me alt det vonde, men det kan bare
skje ved at vi andre ikke glemmer
og arbeider for hel og full oppreis-
ning før barna blir voksne.

mar de jo kunne tatt merke de tuse-
ner som gjennom snart 6 år har blitt
nektet å komme tilorde i den offisi-
elle presse, den einsretta, kujonera
pressa, som major Sagen skrev. . .

Hvalfangst — rettsoppgjør.

For en tid siden skrev Aftenposten
at amerikaneren Mr. Carver og hans
medarbeideres virksomhet med med
hvalkokeriet Olympic Challenger har
skadet norsk hvalfangstnæring. Ta-
pet blir anslått i inneværende sesong
til 24 millioner kroner. Da det tidli-
gere har vært fremholdt i pressen,
at Olympic Challenger ekspedisjonen
ikke hadde kommet i stand uten Lars
Andersens bistand, må en slutte at
det ville ha lønnt seg bedre for den
norske stat å ha gitt avkall på den
ene million som den tok fra Lars An-
dersen, og isteden beholdt Lars An-
dersen og de 24 pluss senere millio-
ner.

Folkfred. . . . .

Våre fremste politikere sender ut
et opprop til hele folket om å samle
sig om FN's bestrebelser i fredens
interesse. Derunder hevder de å måt-
te samarbeide med alle som viser
god vilje, uansett nasjonalitet, rase
eller politisk meningsforskjell. Opp-
ropet er rettet både til det norske
folk og andre nasjoner. Etter ordly-
den vil man altså samarbeide også
med f. eks. Spania og derværende fa-
langister. For ikke å gjøre sig lat-
terlige, burde de nevnte politkere
først ha forberet og gjennomført fullt
samarbeide med sine egne lands-
menn. Dette har de ikke bare unn-
latt i handling overfor tidligere med-
lemmer av NS, men de forbereder
samtidig omfattende lovbestemmel-
ser for å komme fremtidige politiske
motstandere tillivs.

Sandhedens Arme.

Av Henrik Wergeland.

Vi gjengir et par vers av Henrik
Wergelands dikt «Sandhedens Ar-
mee»:

Mørkets Vold er steil at storme
Overtro
hviler fast paa Søilers Ro.
Talløs som Ægyptens Orme
er den sorte
Fordomshær ved Templets Porte

Derfor modige, I Dverge!
Sandheds Sag
seirer kun i Nederlag.
Stormer Løgnens Ørkenbjerge!
Hen I veire
dem og Fordoms Taageleire!

Forpaktning ønskes.

Gårdbrukersønn vant med gårds
drift ønsker forpaktning av en
gård på ca. 200 mål, med redskap
og besetning. Garanti stilles. Bill
mrk. «Frontkjemper nr. 29».

Red.

HØYESTERETTSADVOKAT DR. JURIS
GUSTAV SMEDAL

PATRIOTISME og LANDSSVIK

Hroar Hovden skriver: Denne bok må kjøpes
av alle tidligere NS-folk og andre som har fått
føle den «gjenreiste rettsstat» på pelsen. Og
ikke bare det: den må spredes — f. eks. bru-
kes som gavebok — til slekt og venner rundt
omkring. Og den må kjøpes av enhver som
uten forhåndsinnstilling og fordommer søker
sann viten om forholdene i vårt land i dag.

Boken koster pent Innbundet med ekstra omslag kr. 12.—,
portofritt tilsendt. Fåes hos mine forhandlere og kommi-
sjonærer samt ved direkte henvendelse til undertegnede.
Agenter og forhandlere ansettes med høy provisjon eller rabatt
overalt i Norge hvor jeg tidligere ikke er representert.

KARL SEELAND — OPPEGÅRD ST.

Vårt svar:

Erkjennelsen må komme fra makthaverne

Vi takker Dem for Deres åpne
tale herr Lange!

De spør: «Erkjennelse fra beg-
ge sider? Er den mulig?»

Nei, det er ingen umulighet, -
men erkjennelsen må komme
fra dagens makthavere. Overfor
Dem er det overflødig å utdype
dette nærmere.

Så er det Deres klagemål mot
«8. Mai».

Vi har aldri latt som om gass-
kamrene ikke har eksistert i
Tyskland, men vi tror ikke på
redselsskildringene i forbindelse
med gasskamrene. Vi har aldri
hevdet at jøder ikke ble forfulgt
i Hitlers Tyskland. Vi er klar o-
ver at mange jøder ble utryddet
— dessverre, men ikke så mange
og så systematisk som jødernes
egén propaganda vil ha det til.

Vi har aldri benektet at «gesta-
po og nær beslektede politioorga-
nisasjoner» brukte tortur. Vi har
beklaget og tatt avstand fra at
det under okkupasjonen ble an-
vendt tortur og andre umenne-
skeligheter mot nordmenn — en-
ten disse falt i tyskernes hender
eller de ble torturert og drept av
den såkalte motstandsbevegelse.

Vi har aldri benektet at Lauritz
Sand ble pint. Men vi har ikke
trodd på Sands egne beretninger.
I Bergsvik-saken ble Sands over-
drivelser korrigert.

Vi har ikke kjennskap til at
våre folk har tatt opp saker som
ikke kan bevises når de kommer
for retten.

Hvis De sikter til saken mot di-
rektør Bergsvik, går vi ut fra at
det siste ord ennå ikke er sagt i
denne sak.

Vi driver ikke opphissende agi-
tasjon eller propaganda i vanlig
«jøsning» forstand. Vi legger
fram bare sannheten om alt som
har funnet sted her i landet et-
ter 1945. Hvis vårt arbeide i sann
hetens tjeneste begynner å vir-
ke trettende på de «beste blant
oss» — er det beklagelig, men på
dette område har vi en annen
erfaring.

Deres eneste bebreidelse som
vi kan ta innover oss er at vi for
en tid siden brukte en manns
navn noe merkelig i en titel, men
det skulle da ikke føre til at fron-
tene ble mere uforsonlige over-
for hverandre.

For den som til stadighet har
fulgt med i «8. Mai» vil Deres be-
breidelser virke helt uforstående
herr Lange.

Til slutt vil vi atter takke Dem
for at De på en så åpen måte er
kommet oss imøte, og våre spal-
ter står åpne for Dem, slik at
det som vi mener er mulig, kan
bli mulig.